

**๑. การใช้ราชาศัพท์ในคำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย และการจำหน่ายของ
ในการเขียนหนังสือกราบบังคมทูล กราบทูล ทูล**

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายของ
๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อเจ้าของ หนังสือ) ขอพระราชทาน พระบรมราชวโรกาสกราบบังคม ทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลี พระบาท	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า..(ลงชื่อ) ควรมิควรสุดแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า ..(ลงชื่อ) (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)	ขอพระราชทานทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ
๒. สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อเจ้าของ หนังสือ) ขอพระราชทาน พระราชมโหรีกราบบังคมทูล ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า..(ลงชื่อ)... ควรมิควรสุดแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า ..(ลงชื่อ).. (หรือจะนำคำว่า ขอเดชะ มาไว้ท้ายชื่อเจ้าของหนังสือก็ได้)	ขอพระราชทานทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวาย ขอเดชะ
๓. สมเด็จพระบรมราชินี	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล .....(พระนาม).....	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า..(ลงชื่อ)..	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล .....(พระนาม).....
๔. สมเด็จพระบรมราชชนนี	ทราบฝ่าละอองพระบาท		ควรมิควรสุดแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายซอง
๕. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล .....(พระนาม)..... ทราบบ้างพระองค์พระบาท	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า...(ลงชื่อ).. ควรมิควรสุดแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า (ลงชื่อ)	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล .....(พระนาม).....
๖. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล .....(พระนาม)..... ทราบบ้างพระองค์พระบาท	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า...(ลงชื่อ).... ควรมิควรสุดแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)....	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล .....(พระนาม).....
๗. พระบรมวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า	ขอพระราชทานกราบทูล .....(พระนาม)..... ทราบบ้างพระบาท	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า...(ลงชื่อ).... ควรมิควรสุดแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)....	ขอพระราชทานกราบทูล .....(พระนาม).....
๘. พระบรมวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า - พระราชโอรส พระราชธิดา ของพระมหากษัตริย์	ขอประทานกราบทูล .....(พระนาม)..... ทราบบ้างพระบาท	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า...(ลงชื่อ).... ควรมิควรสุดแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ...(ลงชื่อ)....	ขอประทานกราบทูล .....(พระนาม).....

ผู้รับหนังสือ	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย	คำที่ใช้ในการจำหน่ายซอง
๙. พระอนุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า - พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า - พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม) - พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่ทรงกรม)	กราบทูล.....(พระนาม)..... ทราบบฝ่าพระบาท	ฝ่าพระบาท (ชาย) เก้ากระหม่อม (หญิง) เก้ากระหม่อมฉัน	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด (ชาย) เก้ากระหม่อม (หญิง) เก้ากระหม่อมฉัน .....(ลงชื่อ).....	กราบทูล.....(พระนาม).....
- พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)	ทูล.....(พระนาม)..... ทราบบฝ่าพระบาท	ฝ่าพระบาท (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉัน	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉัน .....(ลงชื่อ).....	ทูล.....(พระนาม).....
๑๐. พระอนุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้า	ทูล.....(พระนาม).....	ฝ่าพระบาท (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉัน	แล้วแต่จะโปรด (ชาย) กระหม่อม (หญิง) หม่อมฉัน .....(ลงชื่อ).....	ทูล.....(พระนาม).....

๒. การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้าย ในการกราบบังคมทูล กราบทูล ทูล และรายงานด้วยวาจา

ผู้ฟัง	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้า ปกกระหม่อม, สรวมชีพ (โบ)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
๒. สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้า ปกกระหม่อม, สรวมชีพ (โบ)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
๓. สมเด็จพระบรมราชินี ๔. สมเด็จพระบรมราชชนนี	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบบฝ่าละอองพระบาท	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม, ควรมิควรร แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม, ควรมิควรร สุดแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม
๕. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบบฝ่าละอองพระบาท	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม, ควรมิควรร แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม, ควรมิควรร สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม
๖. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทราบบฝ่าละอองพระบาท	ใต้ฝ่าละอองพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม, ควรมิควรร แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม, ควรมิควรร สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม

ผู้ฟัง	คำขึ้นต้น	สรรพนาม	คำลงท้าย
๗. พระบรมวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า	ขอพระราชทานกราบทูล ทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูล	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม, ควรมิควร สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
๘. พระบรมวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า - พระราชโอรส พระราชธิดา ของพระมหากษัตริย์	ขอประทานกราบทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูล	ใต้ฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม, ควรมิควร สุดแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
๙. พระอนุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า - พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า - พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม) - พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่ทรงกรม)	กราบทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูล	ฝ่าพระบาท (ชาย) เกล้ากระหม่อม (หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
- พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า (ที่มีได้ทรงกรม)	ทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูล	ฝ่าพระบาท กระหม่อม (ชาย) หม่อมฉัน (หญิง)	ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด
๑๐. พระอนุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้า	ทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูลทูล	ฝ่าพระบาท กระหม่อม (ชาย) หม่อมฉัน (หญิง)	แล้วแต่จะโปรด